

تئاتر بسیج

بسیج تئاتری

کفت و کو با سید جواد هاشمی - بازیگر سینما و تئاتر

سید جواد روشن

سی داد و شاگردان موفقی داشت و یا علی سلیمانی هم اینکه در اینجا درس می دهد یا آقای راسخ داد و ... ما استادهای خوبی در اینجا داشتم که خوب کار کرده اند و تأثیرگذار هم بوده اند. استادهای شایسته و جوان. حضور خانهها در این بخش به چه صورت است؟

خانهها هم تا حدودی فعال هستند ولی چون خود من گرفتار هستم خیلی به آن بخش رسیدگی نمی کنم و شاید به همین خاطر هم آن بخش زیاد رشد نکرده است. ولی به هر حال، روزهای زوج در طول سال، به خانهها اختصاص دارد و در تابستان هم صحبتها دختر خانهها و بعد از ظهر آقا پسرها از این مکان استفاده می کنند. همین بجههایی که در حال حاضر توی زمین فوتیال بازی می کنند یا عضو کانون سرو هستند یا تئاتر، این دو رشته بیشتر فعال است. پس فعالیت کانون نمایش اینجا مستمر است، در طول سال هم فعالیت دارد؟

بله. به نظر می آید کانون حر فقط محلی برای اموزش یک حرفة و هنر نیست. ما در اینجا شاهد رگهای مذهبی و یک نگاه تربیت هم هستیم، در این خصوص لطفاً صحبت بفرمایید.

ما در اینجا مریانمان را از دو وجه انتخاب می کنیم. اول آنکه توانایی انتقال تجربیات از بعد اخلاقی را داشته باشند، یعنی اگر این خصوصیت را نداشته باشند، اصلاً به عنوان مردمی انتخاب نمی شوند. در اینجا من برای انتخاب مردمی آن هم برای نوجوانان خیلی حساس هستم و وقت می کنم. آنها افرادی

آبا کارهایی هم اینجا اجرا شده یا می شود؟ گاهی اوقات ما اینجا اجرا هم داریم ولی از آنجایی که سالان در اختیار گروههای بازیگری و در حال آموزش است سعی شده کمتر در اینجا اجرا داشته باشیم. همین طور که حتی توجه کرده اید در این حوالی منزل مسکونی زیاد نیست و همین مسئله باعث می شود استقبال هم برای دیدن نمایش زیاد نباشد. البته ما صحبتها در اینجا برای مدارس اجرا داریم ولی به گروههای آزاد اجازه اجرا نمی دهیم. این سالان در اختیار جوانها و نوجوانهایی است که عضو کانون هستند.

استقبال برای حضور در بخش هنرهای نمایش چگونه است؟ سید جواد هاشمی مسئول گروه نمایش و موسیقی کانون حر است ما حتی چون ظرفیتمان تکمیل است امکان نیت شام بسیاری از علاوه مندان را نداریم. ما اینجا شاگرد هایی داریم که از راههای دور مثل کرج یا ملایر می آیند. اینجا برای آنها بارگاه امیدی است برای راه پیدا کردن به عرصه تصویر، چون خود آنها شاهد حضور افرادی بودند که در اینجا آموزش دیده اند و در حال حاضر در تلویزیون یا حتی در سینما و تئاتر شهر بازی می کنند. افرادی مثل محمدصادق ملکی که در جشنواره تئاتر فجر کاندید هم بود در اینجا رشد کرد و خیلی افراد دیگر، به نظر من امور نمایشی اینجا خیلی موفق بوده است.

دلیل این موفقیت را چه می دانید؟ شاید تا حدودی مانند خود من باعث شده و همین طور استفاده از افرادی که روزی خودشان در اینجا شاگرد بوده اند و امروز استاد شده اند مثل مهد داد رایانی مخصوص. او قبل از اینکه استاد دانشگاه شود در همین جا درس

کانون فرهنگی تربیتی حر از جمله کاتونهای فعالی است که نیروهای خوبی در زمینه های مختلف هنری تربیت کرده است و جوانان شایسته ای در حوزه تئاتر، کارشناس را از انجا آغاز کرده اند. کانون حر قبل از انقلاب، کاخ جوانان بوده است و هم اینکه زیور نظر منطقه ۱۱ آموزش و پرورش فعالیت می کند.

این کانون که در میدان راه آهن واقع است و جوانان و نوجوانان زیادی را به خود جذب کرده است دارای سه واحد است. واحد فرهنگی هنری، واحد اجتماعی ورزشی و واحد علمی اند. هر واحد دارای چندمنهایی است؛ مثل الجمن هنرمندان و هر الجمن نیز از چند گروه تشکیل شده است مثل گروه نمایش.

سید جواد هاشمی مسئول گروه نمایش و موسیقی کانون حر است ما حتی سالیانه در اینجا فعالیت می کنند. او پیش از همیز خود را معلم من والد و برای او تئاتر بهانه ای است برای تربیت انسان. گفت و گویی که در پیش است مدنس پیش انجام شده که متأسفانه تا امروز فرست چاپ نیافات، شاید اهرمی نمایش «زخم مدینه» در تالار وحدت به کارگردانی سید جواد هاشمی بهانه ای باشد برای این بحث.

در میان نوشتہ های مختلفی که در اینجا گردید «کانون حر تنها محل سپری کردن اوقات فراغت نیست بلکه محل رشد، ترقی و شکوفایی استعدادهای است.» و ای کاش مسئولان آموزش و پرورش منطقه ۱۱ همت کرده و کمی هم خرج امی تئاتر در حال تغیر آنها کنند؛ سالانی که مسلماً هنرمندان شایسته ای را به خود دیده است.

که البته شاید فعالیت‌های هنری آنها به این شکل منسجم نباشد. شاید شما باور نکید ولی ما به هیچ یک از مردمان حقوق پرداخت نمی‌کنیم و همگی مجانی کار می‌کنند و حتی گاهی از جیشان هم برای بجهه‌ها خرج می‌کنند اچون خودشان در اینجا پرورش پیدا کرده‌اند به نوعی احساس دین می‌کنند و وقت می‌گذارند چون آموزش و پرورش اصلًا پول ندارد که پرداخت کنند اگر شما کاتونهای دیگری را نمی‌بینید که این گونه منسجم فعالیت هنری کنند، دلیلش این است که آموزش و پرورش برای پرداخت حقوق فعالیت‌های فوق برنامه دچار مشکل است. مردم سروდ ما مریم برگزیده کشور در مقطع راهنمایی است، اما در اینجا درس می‌دهد. آموزش پایانی آقای حقی که از آهنگسازان خوب سازمان صدا و سیما است در اینجا برای بجهه‌ها رایگان است، ما مختص‌تری شهریه می‌گیریم برای اینکه فقط پول آب و برق اینجا تأمین شود.

آیا خود شما حقوق می‌گیرید؟
بله چون رسمی آموزش و پرورش هست حقوق می‌گیرم.

نگاه شما به تاثر در مدارس چگونه است؟

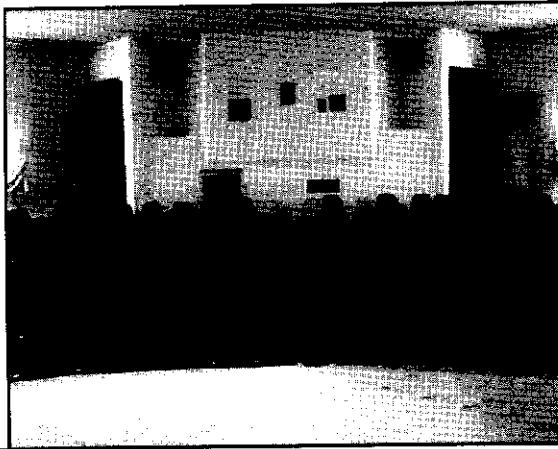
تاثر در مدارس تعطیل شده. سال ۶۳ من مسئول هنری آموزش و پرورش منطقه ۱۱ بودم. منطقه ۱۱ اولین جشنواره تاثر آموزش و پرورش را راه انداخت یعنی ۲۱ سال پیش و ما اولین جشنواره را در همین کانون برگزار کردیم. بعد از آن من جذب اداره آموزش و پرورش تهران شدم و به من گفتند هر کاری می‌توانی در استان انجام بد. البته من در آنجا مسئول سروود و آقای مسلم قاسمی نیز مسئول هنری اداره آموزش و پرورش استان تهران بود. ما برای اولین بار دو جشنواره را در سطح استان در سال ۶۵ برگزار کردیم. یعنی دو سال بعد از اولین جشنواره در منطقه ۱۱ و بعد از سال ۶۵ جشنواره‌ها ادامه داشت تا اینکه ما به قول فوتیال‌ستها کفشهایمان را اوپریان کردیم و من وارد عرصه داشتگان شدم. یعنی از سال ۶۹ که رسماً داشتجو شدم دیگر هیچ مسئولیتی را قبول نکردم و تنها در همین کانون حر حضور داشتم. بعد از آن، به تاریخ جشنواره‌های امور تربیتی دچار اختلال شد و در حال حاضر هم مدارس فاقد تاثر به صورت جشنواره‌ای هستند و وقتی جشنواره نباشد داشت آموزن اینگیزه‌ای برای کار کردن تاثر در مدرسه نخواهد داشت.

ما در کانون حر فقط بازیکرشنیدن را آموزش‌نمی‌دهیم. تعهد بر تخصص اولویت دارد.

حاضر هم مدارس فاقد تاثر به صورت جشنواره‌ای هستند و وقتی جشنواره نباشد داشت آموزن اینگیزه‌ای برای کار کردن تاثر در مدرسه نخواهد داشت. آن زمان رقابت بهترین اینگیزه برای بجهه‌ها بود. بجهه‌ها

هستند مذهبی که نه خشک هستند و نه خدای ناکرده متحجر. رفتار بسیار خوب و زیبایی با بجهه‌ها دارند. مریم موسیقی ما با بجهه‌ها فوتیال بازی می‌کند، مریم با بجهه‌ها به اردو، سفر و کوههای می‌روند و در واقع با آنها زندگی می‌کنند. اینجا مدرسه نیست. شما در اینجا داشتجویانی را می‌بینید که از کلاس سوم دبستان در اینجا بوده‌اند و الان عضو گروه سروود بزرگ‌الان می‌هستند. اینجا مثل خانواده‌ای است که افراد نمی‌توانند یکدیگر را ترک کنند و با هم رشد می‌کنند. ضمن اینکه ما در اینجا برای گروه تاثر و سروود سالی دو بار اردوی زیارتی مشهد را می‌گذریم تا گمرنده معنوی بجهه‌ها حفظ شود و بجهه‌ها بسیار به این اراده‌ها علاقه‌مندند. افرادی که در اینجا دوره می‌بینند اکثر مذهبی و فرهنگی بار می‌آیند و حتی گاهی بر خانواده‌هایشان نیز اثر می‌گذارند و من این را ناشی از تأثیر مریمها به صورت مستقیم و غیر مستقیم بر بجهه‌ها می‌دانم.

چرا ما شاهد چنین کاتونهایی در دیگر مناطق آموزش و پرورش نیستیم؟ این طور نیست. ما در تهران و در شهرهای دیگر کاتونهای زیادی داریم

این گروه یک گروه دائمی در کانون حر است که یازده سال است نمایش اجرا می کند و هر سال در ماه مبارک رمضان به صورت یک نذر در حوزه هنری احرا داریم که البته امسال چهارمین سال اجرای آن است. یازده سال از تشكیل این گروه می گذرد و یک گروه مستقل و منسجمی است که در همین کانون پرورش پیدا کرده است و فقط سالی یک بار جمیع می شوند و درین آنها همه طبقی اعم از معلم، مریب، بازیگر حرفه ای و ... وجود دارد. مادر اینجا کارگاه بازیگری داریم که در آن فقط تاثر آموزش داده می شود.

شما برای واژه تاثر انقلابی چه مفهومی قائل هستید؟ به نظر شما تاثر انقلابی چه تاثیری است؟

من بعضی وقتها از جشنواره ها به خاطر ایجاد انگیزه به نیکی یاد می کنم ولی خیلی وقتها هم می گویم این جشنواره ها لگد می زند به بخت تاثر کشور. مثلا در جشنواره تاثر انقلاب یا دفاع مقدس یکسری از گروههای منسجم تاثری کارهای مختلف انجام می دهند که در واقع به صورت سفارشی کار می کنند. حالا شاید مدفنان عشقی باشد که به تاثر دارند و این جشنواره برای آنها فقط یک بهانه باشد برای جمع شدن و کار کردن اما در آخر ماز آنها شاهد کارهای هستیم که از لحاظ فکری، محبتا و گاه تکنیکی ضعیف و کمبینه است که دلیل آن نیز عجله ای است که در کار جشنواره ای وجود دارد و در نهایت هم دو اجرا در جشنواره دارند و تمام. حتی به نظر من تئکیک موضوعی برای تاثر اگر چه حسن دارد ولی عیب هم دارد. حسن آن این است که یکسری از ارزشها و دست اوردهای انقلاب به هر حال فراموش نمی شود و بالاخره از طریق تاثر تا حدودی در آن زمینه فرهنگ سازی شود و این خوب است ولی چون منحصرا دولتی است ما در آن دچار شکست می شویم. اگر تاثر انقلاب دولتی نباشد، یعنی از دل بر آید لاجرم بر دل هم خواهد شست و تازمانی که تاثر انقلاب دولتی باشد رشد کمی و کمی نخواهد کرد.

نظر شما درباره انجمن تاثر انقلاب و دفاع مقدس و فعالیت های آن چیست؟

به هر حال آب بازیکه ای است که باید باشد ولی من یک بحث زیربنایی دارم. من معتقد هستم تاثر ما باید زیردست وزارت ارشاد و مرکز هنرهای نمایشی باشد. هیچ نهادی حق ندارد جشنواره تاثر بگذارد و تاثر را برای خودش مصادره کند بلکه فقط می تواند از آن حمایت کند. به نظر من جشنواره تاثر دفاع مقدس را باید ارشاد برگزار کند و انجمن تاثر انقلاب، دفاع مقدس، یا هر نهاد دیگر از آن حمایت کند و یا به صورت بازو انجمن و وزارت ارشاد باشد. بدین ترتیب اگر همه کارها از طریق ارشاد صورت بگیرد کانالیزه می شود ولی با کمال تأسیف باید بگوییم در اینجا وزارت گوشت هم جشنواره تاثر برگزار می کنند یعنی هر سازمان و وزارت خانه ای برای خودش جشنواره دارد؛ سپاه، پیغامبر، ارشاد و ... شما ببینید ما در سال چند جشنواره داریم و همه داریم کمیت بدون گفت. باید همه اینها را بسیاریم به یک مرجع، تا همه

در مراحل مدرسه ای، منطقه ای، استانی و کشوری حضور پیدا می کردند. ما حدود شش هزار گروه نمایشی در مدارس داشتیم و این حرکت و شور و اشتیاق در آموزش و پرورش بسیار ستونی بود؛ ولی از وقتی گروههای تاثر و سرود در سطح نوجوان و جوان در آموزش و پرورش تعطیل شد ما دیگر شاهد آن جوش و خروش نیستیم، ما حتی در سطح کانونها در کشور جشنواره داشتیم تا بجهه ها انگیزه لازم برای رقابت را داشته باشند. ولی متأسفانه همه اینها تعطیل شد و در حال حاضر فقط جشنواره های بی رمقی برگزار می شود که گاهی بسیج یا سازمان دانش آموزی برگزار می کند.

یعنی در حال حاضر جشنواره تاثر مدارس وجود ندارد؟
به صورت منسجم و تشكیلاتی خیر.
به چه علت این جشنواره تعطیل شد؟

**امizar در اختیار آنهاست
است که تخصصیشان
اجرای تاثر نیست**

**مردم دوست دارند
مسائل و حرفه ای
خودشان را در تاثر
بیشodon**

حتماً بودجه نبوده. اوضاع ظاهر از ورزی روزی هم بدتر می شود. ما هر چه می خواهیم بیشتر فرهنگسازی کیم کمتر امکان آن فراهم می شود. نمی دانم بودجه فرهنگی این مملکت کجا خرج می شود ولی مطمئن هستم همه چیز در آموزش و پرورش اتفاق می افتد. تربیت و پرورش روح و جسم ریشه در آموزش و پرورش دارد ولی متأسفانه آن را جدی نمی گیریم و تأثیر آن را در سطح کلان در کشور شاهد هستیم، در تربیت بدینی، در هنر و ... ما در همه رشته های متعدد از قبیل طراحی، نقاشی، خطاطی، ساخت فیلم و ... در آموزش و پرورش شاهد یک پاتنسیل غنی و قوی بودیم که به صورت ریشه ای کار می کردند ولی همه آنها تعطیل شد. البته در ظاهر و به صورت اسمی وجود دارد ولی برق و پیشوانه برگزار می شود. در صورتی که ما در سال ۱۹۶۷-۱۹۶۸ در همین منطقه ۱۱، پانزده مدرسه داشتیم که طی آن ۱۲۰ گروه تاثر در جشنواره شرکت کرده بودند. جشنواره ما ده روز طول می کشید و هر روز در این سالان اجرا داشتیم. ولی در حال حاضر شاید از هر منطقه فقط چهار گروه شرکت می کنند. دیگر کسی این جشنواره را جدی نمی گیرد و رقابتی وجود ندارد.

فعالیت بجهه ها در اینجا به چه شکل است؟ آیا تحت عنوان یک گروه خاص مثلاً گروه نمایش کانون حر فعالیت می کنند؟
ما اینجا فقط یک گروه پنجه ای ساخت نفری تاثر داریم که تحت عنوان «بیت‌بیان کوفه» سالی یک بار دور هم جمیع می شوند و نمایش اجرا می کنند.

کنسر

تئاتر را دوست دارند به شرطی که حرفهای غیر قابل فهم روشگری در آن نشنوند.

به نظر من رسید شما در اینجا بستر لازم را دارید؛ یعنی یک محیط فرهنگی مذهبی که با استفاده از مریان کارآزموده ممکن در انتقال تجربیات و پژوهش استعدادهای نسل نوجوان و جوان دارد. حال این احتمال وجود دارد که درین این بچه‌ها افرادی باشند که بتوانند صاحب قلم و ایده بشوند و چیزی را بنویسند که از جنس مردم باشند، چرا این کانون محلی برای تولید این آثار نشود، چرا فقط بازیگری را آموختن می‌دهند؟

وقتی این بچه‌ها از نظر فنی به شرایط ایده آل برستند خودشان شروع به نوشتمن کنند. من افتخار می‌کنم که در حال حاضر اکثر مسئولان هنری و مریان شاغل در مناطق بیست‌گانه از این کانون رشد کرده‌اند. بچه‌های کانون حر در مناطق مختلف پراکنده و منتشر شده‌اند و درین آنها نویسنده، کارگردان، بازیگر... وجود دارد و همین حضور است که شما را به اینجا آورده است یعنی به کانون حر آورده نه برای جواد هاشمی و خدا را شاکرم که این اتفاق افتد است. شما در پشت خیلی از نوارهای سرود نام کانون حر را می‌بینید و من فکر می‌کنم ما در حد توان کارمان را انجام داده‌ایم. ما در اینجا فقط بازیگر شدند را آموختن نمی‌دهیم، ما هدفمان فقط تربیت بازیگران درجه اول تئاتر و سینما نیست. من یک معلم هستم و تئاتر بروی من بهانه‌ای است برای تربیت انسان و نیروهای فرهنگی. ما قصدمان نویسنده تربیت کردیم، کارگردان تربیت کردیم و...

نیست حتی فرار نیست ما آنها را مذهبی بار بیاریم. تا حالا هیچ کدام نگفته‌ام. در واقع منش مریان در بچه‌ها تأثیر می‌گذارد و ما به نخازخانه رفتیم. هدف نهایی تربیت نیروهای فقط متخصص برخورد مستقیم نمی‌کنیم. هدف نهایی تربیت نیروهای فقط متخصص نیست، ولی خوشحال می‌شویم نیروهای متخصص و خوب تربیت کنیم. مریان متخصص تئاتر زیاد داریم؛ ولی ما به دنبال مریان معهد و متخصص هستیم و تمهد بر تخصص اولویت داریم. هدف ما تربیت بچه‌مسلمانهای فرهنگی است. در ماه مبارک رمضان اینجا دیدن دارد، پسول جمع می‌کنیم و همین جا سفره می‌اندازیم و همه با هم افطار

مریان ماحقوق
دویافت‌نمی‌کنند

تئاتر در مدارس
تعطیل شده است

ما حدود شش هزار
گروه فعالیتشی در
مدارس داشتیم

نمی‌دانم بودجه
فرهنگی این مملکت
کجا خرج می‌شود

چیز از آن کمال بگذرد، یعنی حتی حوزه هنری هم نباید به صورت مستقل جشنواره سوره و یا ماه برگزار کند و فقط برای برگزاری آن به ارشاد کمک کند و وزارت ارشاد و مرکز هنرهای نمایشی هم موظف به برپایی آن جشنواره باشد. زیباترین آمیخته این تئاترهای کشور دست سپاه و بسیج است ولی تئاتر شهر پول ندارد صندلیها را درست کندا ایزار در اختیار آنهاست از تئاتر نیست که تخصص‌ستان اجرای تئاتر نیست. یعنی شما با تئاتر بسیج موافق نیستید؟

چرا ولی می‌گوییم باید کانالیزه شود.

به نظر من باید پرسید چرا پایگاههای بسیج با توجه به امکاناتشان تئاتر فعال ندارند؟ اتفاقاً باید فعال باشند و تئاتر داشته باشند. تئاتر بسیج باید فعال باشد و لی کانالیزه شدن آن باید توسط ارشاد انجام شود. زمانی آقای مسعود شاهمن مسئول مرکز هنرهای نمایشی بود. ایشان چند کمیته نمایش تشکیل داد و من مسئول کمیته داشت آموزی بودم. ما کمیته جنگ و دفاع مقدس، کمیته دانشجویی و... داشتیم. اگر آن طرح خوب اجرای می‌شد واقعاً ایده‌آل بود یعنی تعاملی تئاترهای بسیج زیر نظر نماینده تام الانتیار در مرکز هنرهای نمایشی اجرا می‌شد و این یعنی کانالیزه شدن. باید یک نفر متولی این جشنواره‌ها و کارها باشد تا آنها را حمایت و هدایت کند و مثلاً فلان کار خوب بسیج را بیارو و در تئاتر شهر به اجرا بگذارد. چرا تئاتر حرفه‌ای امروز ما با مغایطش فاصله گرفته است و کاری را که اجرا می‌کنیم کمتر در وحدت جامعه است؟

البته این مشکل امروز ما نیست. ادبیات ما ادبیات صحیحی نیست و با مخاطب ارتباط برقرار نمی‌کند در تئاتر ما حرف مردم را نمی‌زنیم. من می‌گوییم شاید اخلاقی ترین نمایش بین المللی دنیا «اتلتو» باشد که اجراهای زیادی هم در همه دنیا داشته، در خود ایران نیز چند اجرا داشته عیّن ندارد، ما می‌توانیم مسائل اخلاقی را با تئاترهایی این چنینی مطرح کنیم ولی چه زمانی حرف خودمان را برینیم؟ چه موقع حرف خودمان را راحت و قابل فهم بگوییم تا مردم و قنی می‌شنوند و می‌بینند نگویید اینها چه می‌گویند؟ ما همین الان کار مذهبی می‌کنیم، متن تاریخی است ولی کلام اسطوره‌ای است! در همین حوزه هنری به من می‌گویند چون متن تاریخی است باید متن بازنویسی شود و ادبی باشد. می‌گوییم من خودم می‌دانم عمدتاً این طور نوشتگان مگر مردم در کوچه و بازار با یکدیگر ادبی حرف می‌زنند؟ تئاتر را باید طوری نوشت که با مردم ارتباط برقرار کند. باید تاریخ تحریف نشود ولی کلام که عیب ندارد قابل فهم و راحت باشد. به نظر من یکی از مشکلات ما ادبیات و زبان آثارمان است؛ حتی در ترجمه. مسئله دیگر این است که مردم دوست دارند مسائل و موضوعات مربوط به خودشان را بشنوند برای همین با سیاه‌بازی ارتباط برقرار می‌کنند. عده‌ای می‌گویند چرا از تئاتر لاله‌زار استقبال می‌شود؟ چون تئاتر مردمی است. تئاتر باید بتواند ارتباط برقرار کند. برای آشنازی مردم با سالهای تئاتر باید تئاتر ما مردمی شود. مردم